

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Naša mesta in njih volitve.

Sreče nima več nemškutarija. Kjerkoli stopi v novem času na površje, vsepovsodi ji izpodleti, najbolj pa zadeva ta nesreča naša mesta in trge. Našim bralcem je znano, da je v vseh teh doma nemškutarija in z njo lagodni liberalizem. Nevolja, ki so jo imeli zaporedoma s svojimi poslanci, ni jih še spametovala. Kakor je vsa podoba, niso jim še luske padle iz oči ter še tičijo slej, kakor prej v nemškutariji, v liberalizmu.

Sedaj jim hodi za novo volitev poslanca v drž. zbor in tudi v dež. zbor jim bode k malu odločiti se za poslanca. In kake može si bodo izbrali? Prijatelj našega slov. ljudstva nam piše iz Ljutomera gledé dveh mož, ki se jim ponujata za poslanca in osvetljuje njiju tako, da bode prav, ako podamo našim bralcem njegovo sodbo éez njiju in s tem tudi éez nju volilce. On piše:

Pretekli teden se je prišel gospod dr. Kokošinek iz Gradca predstaviti sem v Ljutomer svojim volilcem kot kandidat za državni zbor. Gospoda, ki se prištevajo k nemški inteligenci, vzprejeli so ga jako prijazno in malo bi mu bili „kušnili roko“, da ni prišlo do tega, zadržalo jih je samo eno, slovensko ime: Kokošinek. Zbrali so se torej v gostilni „zur Stadt Graz“, kjer navadno gradijo našo železnico ter kujejo pri tem veliko-nemško politiko. Privlekli so pa s seboj tudi nekoliko tržanov, sinkov slovenskih mater iz okolice, hoteči ž njimi proslaviti ime nemške inteligence. Gospod kandidat je govoril odkritosrečno — vse, kar mu je ležalo na pljuéh in tudi v želodeci. Ni pozabil pa nikoli popravljati in pokrpati nam Slovincem, ne le Ljutomerskim, temuč tudi vsem, kolikor nas je na spodnjem Štajarskem, naše narodne šole.

In čujte! On pripisuje našej šolskej deci neizrekljive zmožnosti; pravi, da naši šoli zadostuje, ako se učé otroci v I. in II. razredu

slovenski, od III. razreda naprej naj se pa učé nemški jezik, ker že itak znajo zadosti slovenski. No, ta gospod ima torej jako dobre misli o naših otrokih, njemu so tako bistrotumni, da se že v dveh letih naučé vse to, za kar potrebujejo nemški otroci celih 8 let, pa še jim nikar ni zadosta. To je za nas dobro znamenje, dobro spričevalo, kajti kaže nam, kako zabiti da morajo biti nemški otroci, katerim je treba 8 let, da bi se naučili svojega materinega jezika.

Ne umemo skorej, kako da ni zbrane nem-intelligence to razžalilo. Da pa ima ta gospod kandidat o naši deci tako lepe misli, to mu odpustimo. Ali nekaj drugega tiči v tem grmu, na katerem sraka razgeče. Ta gospod kandidat računa in si misli tako-le: „Oskrunimo in zamrzimo Slovincem narodne šole, potem spreminjejo same ob sebi. Naj se slovenski otrok uči v šoli le veliko nemščine, omrzi in ostudi sé mu itak slovenščina, njegov oče in mati, njegov rod, potem je popolnoma naš“. To sodi mož brž po svoji lastni skušnji, kajti nam se dozdeva, da je ta gospod kandidat, éeravno je to v Mariboru tajil, Slovenec po imenu in po krvi.

Nadalje je razpravljaj ta gospod nekaj zoper svoje lastno prepričanje in mi bi mu svetovali, naj si prebere nekoliko šolsko postavo z dne 14. majnika 1869; tam bode izvedel, kakošen namen ima narodna šola. Ako pa pozna to postavo, zakaj pač potem pride sem v Ljutomer, dražiti nas mirnih tržanov, ter nam dokazovat, da sneg ni bel, ampak érn? Je-li pa ne pozna, kako pa nas misli podučiti, ne vedoč sam, zakaj je narodna šola? Se ve, da je naša nemška inteligenca njegovim razlogom popolnoma pritrdila, ter si ga je proglasila po našem bürgermeistru, rojenem Čehu, kot svojega kandidata za državni zbor ter je s tem spoznala, da je naš Ljutomerski sneg letos zares érn.

Mi imamo tu v Ljutomeru še jednega kandidata in sicer za deželni zbor, v osebi gosp.

Jož. Steyerja, krznarja v Ljutomeru. Reči moramo, da nam je ta gospod bolj všeč, nego kateri Ptujski Hans; mi ga imamo vsi radi, prodava nam dobre kože in podplate in je v svojem obrtu več Slovenec, nego Nemec; ves njegov dom je slovenski in on sam je primoran občeovati z vsemi le slovenski. Čudno se nam zdi samo, da samostalno mesto Ptuj ali nima, ali si ne upa iz svoje sredine postaviti kandidata za dež. zbor. Nekaj v tem tiči; zato Slovenci pozor! — Mi pa Ljutomerčani smo na to prav ponosni, da dobimo iz našega malega trga dva deželna poslanca v Graški zbornici; taka čast sliši le večim mestom; ne pa takim zakotnim tržičem, kakor je naš.

Dvoje častnih družb in njiji dela.

(Konec.)

„Slovenska Matica“ se ne more ponasati s tako ogromnim številom svojih udov, kakor družba sv. Mohorja, pa tudi ona dela marljivo v prospeh našega slovstva in se lepo razvija. Udov je imela lani 1710, med temi v ljubljanski škofiji 850, v lavantinski pa le 345, kar je gotovo premajhno število, ako se pomisli, da lavantinska škofija šteje blizu toliko duš, kakor ljubljanska. Matica je dala svojim udom četiri knjige.

1. Letopis, v katerem je mnogo poučnih in znanstvenih spisov. Omenjamo le: Životopis štajarskim Slovencem, nepozabljivega prvoboritelja Božidara Raiča od profesorja dr. Glaserja, podučni spis: „Kaj človeštvo prideluje in uživa“ od dr. J. Vošnjaka, Gunduljič od Antona Trstenjaka itd. Najzanimivejša knjiga je:

2. „Slovenci in 1848. leto“. Spisal profesor J. Apih. Iz nje pozvemo, kako so se že l. 1848 štajarski Slovenci krepko borili za svoje narodne pravice. Zahtevali so slovenski jezik v šole in urade in že l. 1849 posebni oddelek namestništva v Celji. Deputacije, katera je šla na Dunaj, minister Bach ni posebno prijazno vzprejel. Marsikaj tega, kar so takrat želeli in zahtevali, dosegli smo tekom let, marsikaj pa je tudi še zdaj le želja.

V 3. knjigi so „Zbrani spisi Erjavčevi“, jednega najpridnejših in najpopularnejših pisateljev slovenskih, katerega spise bode zelo pogošala Mohorjeva družba.

4. knjiga donaša povest „Prihajač“ od Dolinarja, ki je kratkočasno pisana, pa vendar le pretemna slika slabe strani kmetskega ljudstva in razuzdanosti mladih in starih, fantov in deklet, dedov in žen v neki Gorenjski vasi. Proti taki spridenosti, katera celo cerkev oskruni, bi se gotovo združili z župnikom vsi pošteni ljudje in ne moremo si lahko misliti, da bi v taki opasnosti z odločno in pošteno voljo ničesar ne opravili. Toda pisatelju ni bil namen, spi-

sati moralne povesti za prosto ljudstvo, temuč predstavljati omikancem v umetniški obliki slike iz življenja.

V tekočem letu bode Matica spet dala štiri knjige, družba sv. Mohorja pa šestero knjig svojim udom. Naj vsi stari društveniki ostanejo zvesti in naj še pridobé novih obema društvoma. V to pomozi Bog!

Gospodarske stvari.

Vrstice o hmelju.

Lansko leto 1888 je bilo za spodnje Štajarsko, posebno Savinjsko dolino, kar se hmelja tiče, še dokaj ugodno. Zadela ga ni toča, tudi mrčes in druge hmeljeve bolezni, ki jih je kaj mnogo, niso ga napadale. Moramo torej reči, da je bilo srednje dobro leto, cena pa se mu je tudi vzvišala in je bil naglo ves popradan. Ni čuda tedaj, da se je starim hmeljerejem prikupil in kakor je kazno, si nekaj novih pridobil, ker se tu in tam vidi, da na novo zemljo premetavajo.

V naših slovenskih listih se večkrat zdaj o tem pridelku, zdaj o onem piše in podučuje, le o hmelju prav redko; morebiti bi s temi vrsticami kateremu častitemu bralcu ustregel ali kakega neskušenega hmeljarja poučil. Če si kdo hmeljišče napravi, naj obrne v to zemljo, kolikor je mogoče, dobro, ker hmeljereja se le v dobri zemlji izplača, v slabi nikdar. Ali bi nekateri rekel: slabe zemlje za hmelj ni škoda; se ve, da je ni škoda, pa škoda je stroškov, truda in drugega dela, ker hmelj v slabi zemlji tako rekoč tudi nič ne vrže. Zatoraj je boljše imeti ga eno tretjino v dobri, kakor tri tretjine v slabi zemlji. Ko imaš hmelj nasajen in mu postaviš 3—4 metre dolge droge, moraš ga, ko se po kolu ovija, kjer je potreba, privezovati, vse stranske izrastke do poldruega metra visoko odrezati, ter ga, če plevel sili, večkrat okopati, ker zrahljana zemlja mu zelo ugaja in tako, če ga boš prvo leto dobro obdeloval, bode jeseni prav lep, zastaven hmelj in se smeš nadjati, da ga bo drugo leto veselje pogledati. Če ga, ko do polovice kolov priraste, z gnojnico zaliješ, se ve, da v mokrem vremenu, bode si kaj opomogel. V jeseni, ko ga obiraš, ne smeš ga porezati, ker to mu za drugo leto škoduje. Priporočanja je vredno, če je mogoče, v jeseni ga malo odkopati in na vsako sajenico vile gnoja vreči, pa dobrega gnoja, ne pa kake sušine. Neki hmeljar piše: Če hočeš imeti polen hmelj, gnoji ga v jeseni.

Kar se tiče obdelovanja hmelja, drugo leto je poglavitno oster, prav oster nož pri rezanju, kajti le, če ga boš gladko obrezal, smeš se nadjati, da ti bo krepke mladike pognal, če ga boš pa pri obrezovanju razčesal ne bode se

lepo razvijal. Plevel moraš tako čisto zatreti, ker le zemljo brez plevla ti bo mogoče rahlo in hmelju primerno vzdržati, skušnja pač prepogosto kaže, da če te plevel posili, imaš zemljo zacelinjeno, ter se težko obdeluje, hmelja pridelaj za polovico manj in ti na moči zelo opeša. Opešan hmelj je pa tudi težko zopet popraviti.

Če hočeš imeti korist in veselje s hmeljem, napravi si ga le toliko, kolikor veš, da ga boš lahko obdeloval ter kolikor ti zemlja in denar dopuščata, ker od začetka nasad hmelja tudi dokaj stane. Za napravo hmelja dolgove množiti pa menda ni dobro. Daj mu zemljo dobro, gnoji ga primerno in če se ti motike ne bo škoda zdelo, tedaj se smeš v jeseni obilne bratve veseliti.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 4. marcija v Vidmu, na Vranskem, Lučanah, v Mariboru, v Loki, v Oplotnici in v Račah. Dne 5. marcija v Radgoni. Dne 6. marcija v Lučanah, pri sv. Petru pod sv. Gorami in na Ptuji. Dne 8. marcija v Vidmu in na Pilštanji.

Dopisi.

Od Noveštifte pri Gornjem gradu. (Obč. račun. Cerkv. tat.) Dne 9. februarja t. l. imel je tukajšnji občinski zastop sejo, pri kateri se je račun 1888 l. pregledal in odobril, osobito, ker je vsled varčnega gospodarstva in zaradi drugih okoliščin precejšnja svota ostala, tako, da bode mogoče prihodnje leto najbrž 25% doklado na davke še zopet precej znižati. Dal Bog, da bi to mogoče bilo, pa povsod, ker pri sedajšnjih slabih razmerah itak ubogi, zelo stiskani kmet komaj se svojo družino shaja, kako bi mu še bilo mogoče poleg vsega tega visoke davke plačevati! Mogoče pa je le takšno gospodarstvo, — izvzemši posebne potrebnosti v drugih krajih — kjer je skrb za občino zročena tako poštenim, za svoj in blagor drugih vnetim možem, kakor pri nas. A hočem Vam o tej priložnosti nekaj družega, za ta kraj zelo posebnega in nezaslišanega poročati. Ko se namreč po dokončaneji seji nekateri možje obč. zastopa med seboj o raznoterostih pogovarjajo, privleče k g. županu služabnik našega velepospovedanega in obč. priljubljenega g. župnika, nekega neznanega človeka, ter ga z vso odkritosrčnostjo navzočim predstavi z besedami: „To ga imate, tega smo v cerkvi zasačili, ko je iz darilnika kradel.“ Vsi se osupnjeno pogledajo, kajti v tem kraju je tatvina, rekel bi, kaj neznanega, a cerkveni rop, kaj groznega. Tukajšnji g. učitelj je bil kot obč. tajnik navzoč in ker se je tujec delal, kakor bi ne znal nič slovenski, spoprijela sta se s tujcem prav ostro po nemško. Vsled tega ostrega postopanja je

učitelj izvedel po tujčevih pismenih dokazih, da mu je ime Janos Piller, roj. 1850. l. iz Kostelya na Ogerskem. Potem mu je učitelj napovedal, da bode preiskan in iz dobre volje je dal nož in nekatere druge malenkosti, ter se delal nedolžnega, meneč: sedaj bode prost, ker je vse dal, kar ima tudi mošnjo z denarji. A učitelj se s tem ni zadovoljil, nego hotel ga je sam preiskati, na kar se je začel tujec odmikati, a učitelj ga odločno preišče po žepih in povsod in glej čudo, ki je tujcu dokazalo kako je v cerkvi molil in denar v darilnik dajal; v tujčevem levem hlačnem žepu zagradi učitelj mnogo mastnega, olimanega drobiža in v njegovem suknjinem žepu pa dve olimani šibici z mehirji, v katerih je imel k temu potrebno mažo. Takoj po dosedajšnjem, ostrem besedičenju je tujec vtihnul. — Denar se je prešel in bilo je drobiža za 3 gld. 67 kr. Bilo je potrpežljivo delo. Vse stvari so se tujcu odvzele in tujec zvezan takoj k c. kr. sodnji v Gornji-grad odgnal. Ko so se v cerkvi darilniki hitro potem pregledovali, bile so dotične luknje vse osmoljene. S tem se opozarjajo p. n. cerkvena predstojništva v Gornjem-gradu, pri sv. Frančišku i. t. d., da v cerkvah darilnike pregledajo, in kar so našla, takoj dotičnej gosposki naznanijo. Opozarja se, naj se cerkve ne puščajo brez potrebe odprte. —

Iz Ormoža. (Kmetijstvo.) V nedeljo 17. febr. zborovala je naša kmetijska podružnica v dvorani gostilne gosp. Kapusa (poprej Žinko). Udeležilo se je mnogo družbenikov in vrlih kmetov in posestnikov iz Ormoža, okolice in sosednih župnij. Predsedoval je gospod načelnik dr. Ivan Geršak, ki je vse navzoče presrečno pozdravil in potovalnega učitelja gosp. Frana Matjašiča predstavil. V prvo se odobri zapisnik zadnje seje ter se več poročil še prečita ali kratko omeni. Kratko letno poročilo g. predsednika je bilo z veseljem sprejeto, kakor račun g. denarničarja dr. Žižeka. Vseh dohodkov je bilo 57 fl. 5 kr. — Centralnemu odboru se je odposlalo 50 fl. 51 kr. tako, da v blagajnici ostane 6 fl. 54 kr. zraven še hranilna knjiga s 25 fl. Nekaj letnine še se ima dobiti. Račune so pregledali in odobrili v to izvoljeni: č. g. Jakob Cajnkar, župnik v Ormoži, g. dr. Omulec, odvetnik v Ormoži in g. Martin Ivanuša, kmet in župan na Humu. Zatem govoril je g. Fr. Matjašič, potovalni učitelj Mariborske vinorejske šole o sadjarstvu. Razlagal je najprvo o pogreških, ki se delajo pri sadjarstvu in potem razjasnjeval na tanko in s poskusi, kako se naj vzrejuje divjaki, kako se naj cepijo, presajajo in zasajajo, kako sadnim drevesom moremo gnojiti, kako jih obrezovati in kako zbirati sad. Naštel je dalje sorte za ta okraj primerne in priporočal tiste v izgojo, ki so za kupčijo sploh najboljše. Gospod Matjašič

je nekatera teh opravil s skušeno roko praktično na vrtu pokazal, kar je navzoče zelo zanimalo. Ko je svoje predavanje končal, izproži mu g. predsednik v imenu podružnice in vseh navzočih za njegov trud in zelo poučljivo razlaganje v domači besedi krepko zahvalo, ki se je odmevala iz vseh grl. V zastopnika podružnice k 65. občnemu kmetijske družbe izvoli se letos le eden in to g. dr. Geršak, c. kr. notar v Ormoži — v posebnem slučaju za namestnika g. Alojzija Mikla, trgovec in mestjan Ormoški — pod navadnimi pogoji. Prilичno je pri tem zborovanju Ormoški odsek konjerejskega društva, obdaroval dva hlapca, Martina Zorjana v Ormoži in Martina Zadravca v Loperšćicah. za pridno ravnanje, oskrbovanje in odgojevanje konj z darili istega društva vsacega z enim cekinom. Predsednik temu društvu, tudi g. dr. Geršak, razloži v zelo pomenljivih besedah uzroke tega obdarovanja, ter spodbuja obdarovanca, da zanaprej ravno tako ali še bolj vestno opravljata svoje posle in izreče še gorko željo, da bi mnogo posnemalcev dobila. Darilo sta oba vesela in zahvalno vzprejela. Ko še sene kateri predlogi pretresujó, nekaj društvenine vplača in nekateri novi udi vzprejmejo, zaključí g. predsednik, zahvalivši se za skazano mu čast z izvolitvijo v zastopnika podružnice, sejo ter sosebno besede in nauke g. Matjašiča v vsestransko izpolnitev priporočuje.

Anton Porekar, tajnik podružnice.

Od Ščavnice. (Škric, ne stric!) Gosp. urednik! Pod ono znamko ste prinesli v zadnji številki dopis iz naše občine ali jaz Vas zagotavljam, da je v njem blizu vse krivo in dobro storite, če si dopisnika, ki Vas je tako opeharil, vzamete za „tarčo.“ Naš mladi župan, g. M. Št. in njegov pisar, g. M. T., sta po polnem vestna, spoštovanja vredna moža in je na njiju strani naše ljudstvo in ves obč. odbor, eden ali dva morebiti ne, vsi drugi pa so sila nevoljni, da je kaj takega prišlo v Vaš vse hvale vredni list. — Z ozirom na ta popravek izjavimo, da nam je žal, ker smo bili one vrste vzeli v list. Dopisnik pa, ki nam jih je bil poslal, naj svoje trjenje spriča in sicer po pričah, ki imajo popolno zaupanje v občini. Ako pa tega ne mara ali ne more, potem nas do njega ne veže več uredniška molčljivost.

Ured.

Iz Padolka pri Ormoži. (Svečarji.) „Lepe pesmi glas, seže v deveto vas“, pravi stara prislovica. Pa ta prislovica uresničuje se tudi žalibože večkrat v nasprotnem pomenu. Svečnica je minola in svečarji, kedó jih ne pozna, sedaj v zapečkih uživajo, kar so si prislužili s svojim neznosnim petjem. Pred kakimi 10 leti bilo je še v navadi, da so hodili pred svečnico mladeniči, po dva, od hiše do hiše opevat „Marije Svečinske“, a sedaj so se tega

lotili stari dedovje z odrtimi in kosmatimi grli. Takim ljudem, ki brez vse pobožnosti ta posel opravljajo in vže, komaj prišedši v hišo, gledajo, po kakšnem daru da seže gospodinja, ne pristojá to opravilo. Tudi njihove pesmi, Bog vé, kdo jim jih kuje, niso spodobne, a napevi, navadno odlomki kakih okroglih valčíčev, še manj. Le tem svečarjem na tem mestu za vselej naznanjamo, da jih v prihodnje ne bomo sprejemali, če ne bodo imeli od kakega č. g. duhovnika potrjenih pesmi! Imeli pa smo v našem Padolku dne 27.—29. januarija posebno imenovanja vredna svečarja, samo da ista nista opevala Marije Svečinske, ampak sploh navadne ljudi, ki nočejo trobiti v njuni rog. Ta svečarja sta že do dobra odrasla fanta, Blaž Š . . . in Jože Ž . . . Prvi pel je naprej a drugi mu je sekundiral. Pa v naši župniji nista bila srečna. Dne 28. januarija podala sta se tedaj v sosednjo faro v medjimursko mestece „Stridovo“. Š . . . si je menda mislil, da bo s svojim petjem očaral Stridovčane, kakor je pred dvema letoma očaral Celjske porotnike, ki so si ga naročili. Ali pa morda tako, kakor je zmedel Libančane, ki so ga hoteli iz prevelicega navdušenja na neko vrbo vzdigniti. Pa varal se je, kajti pot v Stridovo bil jima je popolnoma zamán. Pa danes nič več o njiju, morda v prihodnje kaj več. Ž . . . u si usojamo še svetovati, naj se ne da poučevati od Š . . . a, sicer se še njegovo petje zasliši v deveto vas — v Celje. Pot v Celje pa je dalnja in Celjani, ako si koga naročijo, mu trud slabo platijo! Padolčan.

Iz Kozjanskega okraja. (Nemška pratika). Pri nas uže tako niso na glasu kot vrli narodnjaki, tem manj pa, ko g. Š . . . , rodod Kozjan, še ne privošči ljudem slovenskih, prodaja pa nemške pratike. Tako drugje nikjer blizu. Pravil mi je nekdo sam, ki jo je hotel kupiti, videč, da je nemška pa jo je vrgel nazaj! Prav je storil. Svoji k svojim! — V Podsredi, kjer ima neki mizar pol slovensk, pol nemšk napis, prodaja pa ondašnji trgovec vendar le slovenske pratike. Kaj je mar Kozje na Pruskem? Zato pa tudi pri njem gre vidno kupčija rakovo pot, kajti občinstvo je izgubilo zaupanje do tega velikonemca! Menda kmalu pri njem zapoje „zvon sile“ in potem „z Bogom“! Kako da ne izpozna tega, saj mu vendar krvavo prislužene krajcarje daje le kmet slovenske krvi! Bog pripelji take na pot spoznanja! Vi pa Slovenci in kmetje v Kozjem in drugod, ne zahajajte v prodajalnice, kjer imajo nemške napise, kjer slovenski ne občujejo, kjer soyražijo vse, kar je slovensko! Čas je, da se zaveste svoje narodnosti, ter da si ustanovite tu ali tam občinstvu v korist in blagor „bralna društva“! Gotovo je to mogoče tudi pri nas, če je mogoče drugod po Slovenskem! Napočil je čas, ko Slovenec ni več „podlaga tujčevi peti“, tedaj pa

pokažemo pred svetom javno, da smo sinovi matere Slave. Živeli Slovenci! Bog in narod!
Rodoljub.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Razprave o drž. proračunu začno se brž že prihodnje dni in je vsa podoba, da bode tudi letos o njih huda vojska, na srečo pa imajo gg. poslanci le besedo za orožje in torej ni strahu, da pride v tej vojski do krvi. Vseh drž. dohodkov rajta se na 542,800.274 gld., stroškov pa na 539,980.215 gld. — Vojaške vaje se vrše poslej, ne več v meseci avgustu, ampak v septembru in to za voljo tega, ker se je v avgustu večja vročina, potlej pa se dela po polji že tudi manj škode v septembru. — Odboru, ki dela priprave za dež. razstavo v Gradci, stoji na čelu predsednik c. kr. kmetijske družbe štajarske, baron Washington in je v obče ves v rokah pristnih Nemcev. — Za slov. dijakke, ki se učé na c. kr. vseučilišči v Gradci, skrbi posebno društvo in je vzprejelo lani 1176 gld. izdalo pa je 1037 gld. — Slov. Korošci so že tu in tam precej zavvedni ter se ne dajo več tujcem pod noge. Žal, da nimajo svojega poslanca v drž. zboru! — Pri sv. Lenartu blizu Beljaka so slov. kmetje c. kr. okr. glavarju povedali v lice in dobro, zakaj da čejo slov. šolo. Tako je prav! — Zapuščina A. Dreo, trgovca v Ljubljani znaša 658.000 gld. Svota ni tolika, kakor se je sodilo s kraja, pa je vendar-le še znamenita. — Po Kranjskem se klati človek, ki ponuja fižol in krompir, oboje posebne sorte, za seme. Brž ko ne pa je že mož sam pravo „seme.“ — V Gorici so „vandrovc“ postali ljudem prava nadloga, naj več jih pride iz Laškega in pripisuje se jim tudi že več tatvin v mestu. — V Trstu je treba poravnati staro mesto in mestni zastop misli delo izročiti necemu inženjerju iz Milana, torej tujcu. To so vam pravi domoljubi v tem zastopu! — Na Jadranskem morji so bile zadnje dni hude nevihte, več ladij, tudi avstrijskih je trpelo škode. — Dopolnilna volitev v drž. zbor vrši se za Istro meseca avgusta in sicer Rovinji. — Madjarski liti se ježé nad škofom Strossmayerjem, ker je izročil veliko starih in dragih podob hrv. muzeju; pač škoda, da jih ni izročil Madjarom! — V Budimpeštu se je nevihta že malo poglela in je torej upati, da bode vojaška postava k malu gotova. Nekaj pa so jo Madjari vendar-le spremenili in bode torej še tudi v našem drž. zboru treba enake spremembe. — V Kremenici na Ogerskem se kuje denar za Ogersko, za nas pa na Dunaji. Na obeh krajih se je skovalo lani 10-99 milj. v srebru in 5-7 milj. v zlatu. Vsega bi človek pač na par vozih ne peljal!

Vunanje države. Ruski car se pogaja že več let s sv. Očetom gledé večih katoliških škofij, ali doslej še ni glasú, da bi bila pogodba gotova. Kar se izve, to ni resnica, ampak liberalci vseh držav trosijo navlašč laži v svet ter menijo, da še preprečijo tako pogodbo. — Način, na kateri misli italijanska vlada dobiti denarja, da ne postane tema v drž. kasi, se ne dopade drž. poslancem, vendar kaj čejo? Druge poti pač ni, dokler ostane Italija „velika“, treba ji je tudi veliko. — Francoska republika ima sopet ministre, nek Tirard jim je na čelu, sicer pa se ne zna veliko o njih in nič niso ljudem po volji. Tedaj čakajmo, kaj in kaka da bodo njih dela. — V Angliji se bliža razsodba o pismih katol. poslanca Parnella h koncu. Misli se, da pisma niso iz njegove roke in to je prav verjetno, kajti mož, ki je pisma prodal, ni za to, da mu človek kaj verjame. — Nemško cesarstvo dobi nove puške in to, kakor se zatrjuje, iz tovarnen v Steyerji. — Cesar Viljem išče prijateljstva z Rusijo in sedaj je podoba, da bode iz njegove želje resnica, kajti poroča se, da sta cesar in cesarica bila pri ruskem poslaniku, grofu Suvalovem. — Ruski car je mož miru in zato se Rusija ne vtika več tako v zadeve tujih držav; tudi Bolgarija vživa sedaj več miru, toda leta mir čisto lahko, da nas moti. — Srbija sklepa že celo večnost trgovinsko pogodbo z Bolgarijo in sedaj, ko je gotova, meša se Turčija med njiji ter pravi, da Bolgarija nima pravice sklepati take pogodbe. Zakaj ne? Ker je še nekam pod oblastjo Turčije. Bog večni zna, kako se še razvozlja to vprašanje. — V Belem gradu so tudi v mestnem zastopu skoraj sami radikanci; to dela kralju Milanu veliko preglavice, kajti do njih, do radikancev nima zaupanja. — V Zanzibar se je podal pruski stotnik, Wissmann. Mož prevzame skrb za to, da se odpravi ondi trženje s sužnji. Mož si upa veliko in sreča, če mu ne izmanjka o pravem času podpore. — Iz Brazilije gredó sedaj tiste ital. družine nazaj, ki so se jeseni tje izselile. Brezvestni agentje so jih speljali na led. — V Washingtonu bode letos zbor poslancev iz vseh držav sveta in na njem bode posvetovanje o tem, kako bi bilo mogoče izmanjšati nevarnost na morji.

Za poduk in kratek čas.

Božična zvezda.

(Resnična dogodba.)

(Konec.)

VII.

Dve leti sem preživel v provinciji Parana, a tretje v Rio grande do Sul. V l. 1879 sem dobil službo pri nekem društvu, ki je dobilo

od vlade nalogo, da prepotuje Amazonsko veliko reko in njeno obrežje. Takoj se poda naša ekspedicija v Amazonijo.

Opazoval sem že dalje časa ravnanje nekoga natoroslovca, ki je z nami potoval. Delal je iz lesa nekako drevesce. Kaj je s tem namerjaval? Konečno poišče med pohištvom nekšne „lampice“ in jih napravi na gole vejice. Takoj znam: sv. noč imamo!

Poprej nisem mislil na to, ali Bog v svoji neskončni dobroti se poslužuje mojih nevarnosti, da me enkrat iz moje malomarnosti predrami in me na nekaj višjega opomni. Ginjen pomagam kititi drevesce. Potem poiščemo različna jedila in sadje v olepšavo. Naši braziljanski častniki so se smijali temu činu, in morali smo jim navade naše domovine razložiti. „Za otroke“, so dejali, „bilo bi primerno to drevesce, ali za odrasčene ljudi?“ Ne, tega niso mogli razumeti.

Ali mi se nismo dali motiti in užgemo sveče. In tu stoji Božično drevesce, zelo nekaj posebnega. Stali smo pred njim in se oziramo na lučice in na večne lučice na nebu. Moja duša je bila zadeta z nepovedno bolestjo; tako daleč od domovine, očeta, sestre in groba materinega. Morda se ozirajo moja mati sedaj na me? Kedar so njihove roke me vodile, sem bil srečen; — seveda lahko tukaj molim in — verujem. Tedaj je bilo moje hrepenenje veliko a kaj sem s tem pridobil za svojo dušo? Lučice na našem drevescu so dogorele in ugasnile, tako bodeš tudi ti ugasnil, mi je dejal nek no tranji glas. In potem? — —

To je bila sv. noč v sredini Amazonske reke.

V tej noči nisem dobil zaspanca. Nemirno se obračam po postelji. Moje celo življenje, preteklo in prihodnje mi stopa pred menoj. Pred vsem seveda pretekli Božični prazniki. Čutil sem mogočnost Božje milosti, ki je vselej v sv. Božičnem prazniku z rahlim prstom na moje srce trkala. Nisem slušal. Leta sem že preživel brez sv. zakramentov. Bil sem s tem izključen iz sv. cerkve. „Ko bi to tvoja pokojna mamica vedeli?“, mi je dejal glas. „Ah, oni gotovo vedó in se ozirajo doli ter mater Božjo prosijo, da omeči srce njihovega pregrešnega sinú. In Marija se posluži sv. Božičnega praznika, o katerem je nekaj nebeška množica pela: „Gloria in excelsis Deo, et pax hominibus!“ da vzbudi srce grešnika! Tako križajo tisoči spominov moje vroče možgane. Takoj padem na kolena in jokam britko. Skesam se in storim najboljše sklepe.

Ko je naša družba drugi dan svojo vožnjo nadaljevala, vdarijo nam takoj ljubi glasovi zvona od obrežja reke. Vse hiti na krov. Božič! K malu vgladamo kraj, od koder so došli prijazni glasovi. Množina kakih 20 od palmičja

kritih bajt in cerkvice, pred katero stoji sv. križ, nam blišči nasproti.

Bil je tamkaj sv. misijon.

Naš kapitan je sklenil se vdeležiti sv. misijona in sv. Božič tamkaj obhajati. Vržemo sidro in izstopimo. Vila se je Božična procesija k cerkvi. Pridružimo se in vstopimo v cerkev, na kateri je bil pri vhodu napis: „Gloria in excelsis Deo!“

Oče jezuit je služil sv. mešo. Po dokončanju obiščemo o. jezuita, ki nas povabi, da praznujemo sv. Božič v njegovi hiši. Ponudbo hvaležno vzprejmemo.

Med tem, ko moji tovariši pred obedom na sprehod gredó, sem dejal služebniku božjemu, ki je na amazonskem obrežji kraljestvo božje oznanjeval, da bi rad sv. spoved opravil. Želja se mi spolni, in v cerkvi pragozdne divjine sem dobil odpusčenje mojih grehov in bil zopet vzprejet v naročje, med žive ude sv. katoliške cerkve. Na mojo prošnjo je kapitan podaljšal bivanje na sv. misijonu do drugega jutra. Takrat sem imel srečo, veliko srečo mojega Gospoda in Izveličarja pod podobo kruha sprejeti.

To je bil srečen božični praznik, kakor ga nisem od svoje mladosti dolgo več doživel.

VIII.

V poletji l. 1880 se vrne naša ekspedicija v Rio de Janeiro, v lepo ležeče mesto Brazilije. Tukaj najdem list od moje sestre, ki mi naznanja smrt mojega dobrega in plemenitega očeta, bili so umrli dne 10. sušca 1880. Srce moje je bilo pretreseno po tako hudem udarci, in k malu sem se ulegel na bolniško posteljo. Dobim postrežbo v sloveči Santa Casa da Misericordia. Bolezen se razvija takó, da sem si mislil: v kratkem bode konec. V drugič sprejemem sv. zakramente.

Danes mi je jasno, da mi pošilja ljubi Bog bolezen, naj me zopet v pridobljeni veri pokrepča. Ko ozdravim, sklenem se vrniti v domovino.

„O velike nevarnosti! O pot življenja, nikjer varnosti!“ S temi besedami pesnika Camoens rečem Ameriki: srečno! Mesece dni vidim le zibajoče valove, potujoče zvezde in oblake. V mojem srci se zopet udomačijo vera, upanje, ljubezen.

Bil sem 69 dni na morji, v 70. pa dospemo v Hamburg. Bili smo v grudnu. Na potu v domovino se tu in tam oglasim. Sv. noč bo morda, kedar domov pridem, in res sem stal v sv. noči pred očetovsko svojo hišo. Pogledam skozi špranjo pri oknu v hišo. Luč mi blišči nasproti, kakor bi bilo razsvitljeno božično drevesce. Ali za koga bi bilo?

Pozvončkam. Anemarijka odpre. Ne pozna moža v kožuhu s kovčekom v roki. Naglasim se znanca. Anemarijka reče: Gospodična je v

hiši in odpre vrata. S tem si zablíši nasproti z belim prtom pokrita in z darovi obložena miza, na kateri je prekrasno božično drevo. Zraven stoji v temnej obleki moja ljuba sestra in deli darove. In nedolžni otroški obrazki se ozirajo z veseljem na dariteljico, in „hvala, hvala!“ se razlega od ust do ust.

Moj vstop je pretrgal ta mični prizor. Otročiči se bojzljivo stiskajo k svoji dariteljici radi mene. Moja sestra Marijica me spozna in: „Nande! — brat moj! moj ljubi brat“ je vzkliknila. Jokali smo nekaj časa, a potem se veselo smijali.

„O božično veselje!“ je dejala zvesta dekla Anemarijka. „Da, božično veselje!“ odgovorim. „Konečno vendar zopet veseli božični večer! In tako sv. noč upam z božjo pomočjo vsako leto obhajati. Ne zapustim vaji več, Marijica in Anemarijka! Mi hočemo združeni delo krščanske ljubezni do bližnjega naše življenje posvetiti. Vsako leto morajo ti mali, katerim je naš božji Izveličar nebeško kraljestvo obljubil k našemu božičnemu drevescu priti. In sedaj ljubi otroci, zapojte mi prelepo „božičnico“!

In takoj zaori od nježnih otroških glaskov lepo prednašano petje:

„O vesel, o zveličaven,
Milosti poln božični čas!
Svet bil je zgubljen, Jezušček rojen:
Veseli se ves kristijanski svet!“

Alojzij Vakaj.

Smešnica 9. Žena toži možu, da se ji grozi soseda. „Kar nož ti porinem v prsi!“ mi je rekla. „Nikar“, tolaži jo mož, „nikar se ne boj! Ako to stori, pa jo obesim kar na prvo drevo, če treba, za pete“.

Razne stvari.

(„Bralno društvo.“) V Ribnici na Pohorji je bilo zborovanje „bralnega društva“ letos prav veselo in so bili udje še posebno veseli za to, ker sta oba čč. gg. župnik in kaplan prišla na zborovanje.

(Občni zbor.) Zadnjo nedeljo je bil občni zbor posojilnice v Mariboru. Prišlo je lepo število udov ter je z velicim veseljem vzprejelo poročilo predsednika, g. dr. B. Glančnika o delovanju posojilnice in č. g. dr. J. Mlakarja o sklepnem računu 1888. Ker prinesemo širše poročilo o tem v „Gosp. prilogi“, dostavimo tu le še to, da je posojilnica v 7 letih izposodila goldinarjev 1,215.537·18, vrnilo pa se ji je že gld. 860.222·04.

(Župan.) Mesto Ormož ima zopet župana in sicer ima g. Ferd. Kada to čast na novo v svojih rokah.

(Volilcem.) ki ne dadó svojega glasú g. dr. Kokoschineggu pri volitvi poslanca v drž. zbor za mesta Maribor in tov., napové se kon-

servativni kandidat v den volitve. Dobro bode, če pojde veliko naših volilcev na volišče.

(Slovstvo.) „Duhovni pastir“, ki ga izdaja č. g. A. Kržič, katehet nunskih šol, izhaja v kat. tiskarni v Ljubljani vsak mesec po en zvezek ter velja za celo leto 4 gld. Prilaga pa mu še prof. dr. Fr. Lampé svoje apologetične razgovore.

(Pesmarica.) Kakor se nam naznanja, izide to leto v Narodni tiskarni v Ljubljani nova pesmarica. Pripravlja jo za natis g. D. Hribar in ji bode cena 80 kr.

(Zlato poroko) sta na Dobrni v nedeljo, 17. febr. slavila zakonca Srabočan, po domače Adamač. Leta 1839 je tam pred oltar stopilo osem parov zaročencev in imenovani zakonski par je izmed tistih jedini, ki je dočakal petdesetletnico.

(Nova pošta) Sv. Jurij pod Tabrom dobi novo pošto ter bode ob enem tudi nabi-ralnica c. kr. poštne hranilnice. S 1. marcijem odpre se enaka pošta pri sv. Juriji v Slov. gor.

(Sejem.) Na sejmu je bilo zadnjo soboto v Mariboru 80 voz mesa in špeha, 40 pa krompirja. Bilo je več tujih kupcev in za to so imeli špeharji „dober den“.

(Čudno veselje.) Pri sv. Lenartu v Slov. gor. so si izvolili g. A. Mravlagga, usnjarja, za župana in naša prijateljica v poštni ulici v Mariboru je tega tako vesela, da kar kozle zbija. Ob enem pa se čudno zadéra v tamošnje narodnjake. Mi ji ne kratimo tega veselja, vendar pa sodimo, da se še naši narodnjaki nič ne bojé za svojo — kožo.

(Važno za gospodarje.) Kranjska c. kr. kmetijska družba v Ljubljani oddaja tudi letos dedeljno seme, katero je potrjeno od Dunajske c. kr. pregledne postaje kot prosto predenice (žide). Setev takega semena je edina pomoč proti predenici. Kilogram štajerske (dveletne) detelje velja za družbene ude 63 kr. za neude 68 kr.; kilogram lucerne ali nemške (večne) detelje velja za družbenike 93 kr., za neude 98 kr. Kdor to deteljo v Ljubljani pri kmetijski družbi naroči, pošlje naj polovico zneska za aro. Pri njej se dobi semenski krompir najboljših vrst 100 kgr. za ude 2 gld. 50 kr., za neude 3 gld.

(Domoljubje.) Kakor je znano, prosi Šmarijski okraj za podružnico c. kr. kmetijske družbe v Gradci. „D. W.“ pa roti odbor te družbe, naj za Boga ne privoli take podružnice, češ, da bode slovenska. Kar ni nemško, to je tej „tetki“, če ne drugo, vsaj nevarno.

(Konjski tat.) Fr. Rozman, krčmar v Falu na Ogerskem, je star in nepopoljšljiv tat ter je ukradel večim posestnikom v Slov. gor. ali že konje ali krave. Zato je dobil sedaj iz nova 4 leta, njegova žena pa 4 mesece težke ječe.

(Obsodba.) V torek, dne 26. februarja je bil Fr. Zagoršek, kmečki sin iz Slom pri Ptui, obsojen pri porotni sodnji v Celji na smrt na vislicah. Zločinec je v noči na 1. marca 1887 ubil Mico Hrg ter jo je potem nad posteljo obesil. Ob enem pa ji je strgal prstane iz rok in 1250 gld. odnesel.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Miha Strašek, župnik pri sv. Antonu na Pohorji, je dobil župnijo sv. Janeza na Peči. Č. g. Ant. Srednik, župnik v pokoji, je umrl v 81. letu svoje dobe.

Listič uredništva. G. S. ? v R.: Pride, toda bojimo se za-nj. — G. L. B. v K.: Nam je po volji. — G. Fr. Z. v L.: Niste zadeli, to je za Vaše peró pretežko!

Listič upravnistva. Gosp. J. M. 1 gld.

Loterijne številke:

V Trstu 22. febr. 1889:	34, 85, 58, 90, 43
V Lincu " "	81, 13, 37, 40, 76

Službo išče

22 let stari trgovski pomočnik ali komij, dobro razumen v vsakovrstnem delu v prodajalnici in ravno tako pri lesnem barantanji. Ima dobra spričevala. Več pové upravnistvo „Slov. Gosp.“ 1-2

V zalogi tiskarne sv. Cirila

dobi se za čas sv. posta molitvenik

„Marija žalostna mati“.

Sostavil Franc Ser. Bezjak, kn. šk. duh. svetovalec in župnik pri sv. Marku niže Ptuija. V polusnji 80 kr., z zlatim obrezom 90 kr., Po pošti 10 kr. več. NB. Dobro bode, če se knjig več skup naroči, ker je poštnina potem manjša.

„Oves Willkomm“.

Ta oves je med vsemi sortami v plavinskih deželah najzgodnejši, plodnejši in težji; raste na visoko od 5—6 čevljev, ima močno, dobro slamo za krmo in se ne poleže.

Zadostuje, ker se ta oves redko seje, 40 kil kot seme za jeden plug. Cena za kilo 25 kr. Ako se vzame več kakor 50 kil za kilo 20 kr.

Razpošilja, kakor dolgo seže, vreče po 5 kil za 1 gld. 80 kr. proti pošiljatvi zneska ali poštne povzetti franko na vsako pošto postajo

Benedikt Hertl,

veliki posestnik na grajščini Golče pri Konjicah.

2—8

(Južno Štajarsko.)

Naznanilo.

Dne 7. marca 1889 ob 1½2. uri popoldan bode imela Posojilnica v Konjicah svoj redni letni občni zbor.

Dnevni red:

Potrjenje računa za leto 1888.

Volitev načelstva.

Potrjenje obresti od posojil in ulog.

Razni predlogi.

Udi Posojilnice se povabijo, da se tega zbora udeležijo. Načelstvo.

Vinice na Dolenjskem,
dne 12. jan. 1889.

Blagovolite mi poslati dvanajst steklenic Vaše esence za želodec.

Pohvalno omenjam, da je bila raba lani poslanih 36 steklenic izvrstna. Bolniki raznih vrst so uživali esenco z najboljšim vspehom. Neka bolnica je bila že za smrt bolna, vsi so mislili, da mora v malih urah umreti; toda komaj je zavžila nekaj kapljic esence, pa je že okrevala in čez nekoliko ur popolnoma ozdravela — med tem, da je bila poprej več dni že skoraj na smrtni postelji. Esenca se tedaj zaradi njenega izvrstnega vpliva sama najbolje priporočuje.

Z odličnim spoštovanjem

1-12

Jurij König, župnik.

Gosp. G. PICCOLI-ju,
tekarnarju v Ljubljani.

Pravo francozko žganje (cognac).

Kaj je pravo francozko žganje?

Iz francoskega in južnoštajarskega jakega močnega brdskega vina izpravljen alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano djetilno, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravlila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljená sredstva proti ischias, revmatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki bolestnik iz južnoštajarskega znamenitega Konjičkega, lastno pripravljeneega vina destilovano, na vse ove bolezní čudno delujoče, pravo francozko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z. Stari cognac, posebu okrevajočim in na želodec bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naroče 4 v. steklenic pošiljajo se franko brez dalnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na grajščini Golče pri Konjicah, Južno-Štajarska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.